

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 37.016.046 : 811.111(043.2)

ȘCHIOPU LUCIA

**EFICIENTIZAREA PREDĂRII LIMBII ENGLEZE
PRIN ÎNVĂȚAREA PERSONALIZATĂ**

Specialitatea: 532.02 - Didactica științelor (limba engleză)

AUTOREFERATUL

tezei de doctor în științe pedagogice

Chișinău, 2016

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Științe ale Educației*,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Conducător științific: GRĂDINARI Galina, dr. în ped., conf. univ., U.P.S. „I. Creangă”.

Referenți oficiali:

GUȚU Vladimir, dr. hab. în ped., prof. univ., USM.

IXARI Aliona, dr. în ped., conf.univ., ASEM.

Membrii Consiliului Științific Specializat:

COJOCARU-BOROZAN Maia – **președinte**, dr. hab. în ped., prof. univ., UPS „I. Creangă”.

PETRENCO Liuba – **secretar științific**, dr. în ped., conf. univ., UPS „I. Creangă”.

ZBANȚ Ludmila, dr. hab. în fil., prof. univ., USM.

CONSTANTINOVICI Elena, dr. hab. în fil., prof. univ., AȘM.

BUDNIC Ana, dr. în ped., conf. univ., UPS „I. Creangă”.

CHIRDEACHIN Alexei, dr. în fil., conf.univ., ULIM.

Susținerea va avea loc la **14 decembrie, 2016, ora 13.00**
în ședința Consiliului Științific Specializat D 33.532.02-15,
la Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, bloc 2, sala senatului,
mun. Chișinău, str. I. Creangă 1, Chișinău
Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la
biblioteca Universității Pedagogice de Stat „I. Creangă”
și pe pagina web a C.N.A.A. (www.cnaa.acad.md).

Autoreferatul a fost expediat la 14 noiembrie, 2016

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat

PETRENCO Liuba, dr. în ped., conf. univ.

Coordonator științific

GRĂDINARI Galina, dr. în ped., conf.univ.

Autoare,

ȘCHIOPU Lucia

© Șchiopu Lucia, 2016

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei: Întrucât didactica postmodernă concepe procesul de învățământ ca pe o paradigmă a curriculumului [4], o activitate de predare- învățare- evaluare, constituind un proces organic unitar, paradigma educației centrate pe student devine un imperativ al timpului. Schimbările de pe arena internațională pe plan economic, comercial, energetic și în alte domenii cer o restructurare a învățământului, cu deplasarea accentelor pe socioconstructivism, pe o nouă formă de organizare a interacțiunilor didactice și formelor de evaluare a competențelor educaționale, deci pe educația centrată pe student [27, p. 153]. Planul Național de Tehnologii Educaționale, elaborat de Departamentul de Educație, din SUA în 2010 definește învățarea personalizată ca ajustarea ritmului (individualizare), ajustarea abordării (diferențiere) și conectarea la interesele și experiențele studentului [49].

Codul Educației prevede asigurarea cadrului juridic de proiectare, organizare, funcționare și dezvoltare a sistemului de educație din Republica Moldova, și contribuie la implementarea Strategiei EDUCAȚIA – 2020: Strategia sectorială de dezvoltare pentru anii 2014-2020, organizată pe baza a trei piloni: acces, relevanță, calitate, care constată că sistemul educațional are menirea să asigure valorificarea potențialului fiecărei persoane și să recruteze și să educe o forță de muncă competitivă [7, p. 5]. Elementele inovatorii ale Codului Educației care sunt în concordanță cu prevederile Procesului de la Bologna sunt: introducerea elementelor de responsabilizare și infrastructură a calității, care pun accentul pe educația centrată pe student [3].

Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată înseamnă depolarizarea procesului educațional, eliminarea limitelor și încurajarea studenților de a participa activ la procesul educațional, se referă la procesul de instruire centrat pe student, armonizat cu nevoile de învățare, ajustate la preferințele de învățare și la interesele specifice ale studenților, cu accent pe formarea de competențe și explorarea potențialului metacognitiv. Metacogniția atrage atenția asupra rolului subiectului în cunoaștere, în conștientizarea procesului de învățare, formarea prizei de conștiință, „prin apelul la autocontrol, autoapreciere și autoperfecționare a cogniției proprii” [8, p. 176].

Descrierea situației în domeniul de cercetare

O acțiune educațională este eficientă, dacă subiectul dovedește o libertate în acțiune, exprimată în: 1. alegerea unei acțiuni dintr-un set de oportunități de acțiune; 2. extinderea setului de oportunități; 3. reconstruirea ierarhiilor de acțiuni – toate acestea fiind orientate spre o ameliorare și îmbunătățire a calității activității educaționale. Dacă o acțiune educațională din extinderea setului de oportunități se plasează în vârful ierarhiei, atunci este vorba de o acțiune eficientă. Prin eficientizare, înțelegem, în acest context, implicarea subiectului în procesul educațional în mod responsabil și conștient, precum și la alegerea, extinderea și reconstruirea acțiunilor educaționale.

Problema predării-învățării-evaluării personalizate a fost abordată de diverși autori din domeniile pedagogiei, psihologiei, filosofiei, sociologiei. Atestăm abordări ale conceptului de „învățare personalizată” în lucrările autorilor autohtoni: C. Ababei (2010) - tratarea diferențiată [1]; I. Cerghit (2002) – valorificarea metodelor didactice [2]; S. Cristea, M. Cojocaru-Borozan, L. Sadovei (2016) – paradigma pedagogiei în contextul cercetării pedagogice [4]; R. Dumbrăveanu (2014) – proiectarea programelor de studii [5]; E. Grigore, C. Macri (2011) [6], F. R. Mogonea (2010) [10], L. Șoitu, R. Cherciu (2006) - relevarea stilurilor de predare și învățare [27]; E. Joița (2002) - valorificarea domeniului cognitiv și metacognitiv [8]; O. Mîndruț, L. Catană (2012) – instruirea centrată pe competențe [9]; V. Negovan (2007) - aspecte psihologice ale procesului de învățare [11]; L. Papuc

(2005) – epistemologia curriculumului [13]; L. Pavlenko (2015) – valorificarea domeniului social [14]; D. Potolea, M. Manolescu (2006) - evaluarea ca produs și proces [15]; L. Sadovei (2010) - nuanțarea competenței de comunicare și inserție socială [16] și în lucrările autorilor de peste hotarele spațiului românesc: Л.Б. Ительсон (1972) [28], N. Entwistle, R. Ramsden (1983) [32], W. Estes (2014) [33] – caracterizarea procesului de învățare; H. Gardner (1983) – abordarea diferitor modalități de învățare [34]; N. Glasser (1989) – libertatea personală [36]; L. S. Vygotsky (1980) [47], T. A. Cavell (1990) [30] – ajustarea și performanța socială; R. J. Marzano (1998) – instruirea metacognitivă [40]; A. Hargreaves, D. Shirley (2009) [37], M. Mincu (2012) [41] – individualizarea în educație; S. D Krashen (1982) [38] – principii de achiziționare în limba engleză; N. Chomsky (2006) – relația performanță-competență lingvistică [31]; M. V. Veenman (2011) [46], G. Shraw (1998) – conștientizarea metacognitivă [44]; W. C. Washburne (1963) [48], H. Parkhurst (1922) [42] – recunoașterea diferențelor individuale.

Procesul de învățare personalizată a limbii engleze mijlocește interacțiunea dintre profesor și student, modificând atât comportamentul studentului, cât și pe cel al profesorului. Această influență, pe care partenerii o exercită unii asupra altora, depinde de calitatea și profunzimea proceselor de predare-învățare-evaluare a limbii engleze. Dacă multă vreme era stabilit că strategia didactică a profesorului este definitorie pentru eficiența activității sale, acum accentul se pune pe modul în care partenerii procesului de predare-învățare se receptează și se înțeleg [27].

Importanța problemei este direct motivată de tendințele actuale, la nivel internațional și național, în vederea elucidării conceptului de „învățare personalizată” prin valorizarea potențialului individului (cognitiv, metacognitiv și social), prin valorificarea strategiilor metacognitive, care cu regret sunt nesemnificativ explorate în didactica limbii engleze.

Astfel, **problema cercetării** constă în formarea și dezvoltarea insuficientă a cunoștințelor și strategiilor metacognitive la studenții pedagogi, ce constituie un obstacol în dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză. **Direcțiile de soluționare a problemei cercetării** sunt: a) clarificarea conceptului de „învățare personalizată”, b) descrierea și clasificarea strategiilor metacognitive în ierarhia strategiilor didactice, c) formularea criteriilor de evaluare, indicatorilor, descriptorilor competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive, d) implementarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretice și metodologice ale elaborării Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar în vederea dezvoltării competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) prin valorificarea strategiilor metacognitive de reglare și de scriere, citire, ascultare în limba engleză.

Obiectivele cercetării: analiza evoluției conceptului de „învățare personalizată”, determinarea reperelor teoretice și metodologice ale pregătirii studenților pedagogi din perspectiva personalizată în învățământul superior contemporan; definirea coordonatelor metodologice de eficientizare a predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar; formularea criteriilor de evaluare, indicatorilor, descriptorilor competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive și fundamentarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.

Metodologia cercetării științifice include metode teoretice: documentarea științifică, analiza comparativă, generalizarea, sistematizarea; metode empirice: chestionarea, observația, experimentul pedagogic; metode statistico-matematice de prelucrare a datelor; sinteza și analiza. Metoda logică și-a găsit exprimarea prin studierea teoriilor de învățare, evoluției conceptului de „învățare personalizată”, analiza formării potențialului metacognitiv la studenții pedagogi, urmând o anumită linie istorică. Metoda istorică se regăsește în studiul cercetărilor diferitor psihologi, pedagogi, savanți reprezentanți ai diferitor curente științifice care au activat în diferite etape cronologice.

Noutatea și originalitatea științifică a investigației rezidă în actualizarea și extinderea dimensiunii multidisciplinare a conceptului de „învățare personalizată”, ceea ce reprezintă un demers educațional în vederea dezvoltării personalității în ansamblu; eficientizarea predării limbii engleze prin fundamentarea tehnologiei de învățare personalizată a limbii engleze prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de ascultare, citire, scriere pentru dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză și formularea criteriilor de evaluare, indicatorilor, descriptorilor competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în eficientizarea predării limbii engleze prin valorificarea potențialului metacognitiv al studentului pedagog, posibilă prin elaborarea, implementarea și validarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar în scopul sporirii nivelului de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor metacognitive.

Semnificația teoretică a cercetării este justificată de extinderea practicilor de formare inițială a profesorilor de limba engleză prin: evidențierea particularităților învățării personalizate a limbii engleze în învățământul superior; necesitatea dezvoltării competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive de reglare a cogniției și strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare în procesul de studiere a limbii engleze.

Valoarea praxiologică a cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar pentru organizarea și desfășurarea activităților didactice de învățare personalizată a limbii engleze prin dezvoltarea strategiilor metacognitive ale studenților, ceea ce facilitează comunicarea în limba engleză. Rezultatele cercetării pot fi de real folos cadrelor didactice din instituțiile de învățământ superior și mediu, precum și în formarea continuă a cadrelor didactice.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

1. Eficientizarea didacticii limbii engleze din perspectiva proiectării și organizării învățării personalizate implică valorificarea strategiilor metacognitive (de reglare și de scriere, citire, ascultare în limba engleză).
2. Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar permite integrarea strategiilor metacognitive în formarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză în tehnologiile didactice universitare.
3. Criteriile de evaluare, indicatorii și descriptorii competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză permit determinarea nivelurilor de formare și descrierea competențelor de comunicare în limba engleză în contextul învățării personalizate.

Implementarea rezultatelor științifice s-a produs prin valorificarea rezultatelor cercetării în activitățile didactice cu studenții pedagogi de la UPS „Ion Creangă”.

Aprobarea și validarea rezultatelor științifice: Tezele fundamentale ale investigației și cercetării au fost expuse în reviste științifice de specialitate și în cadrul conferințelor internaționale.

Publicațiile la tema tezei: 11 lucrări științifice: articole în reviste științifice (8) - [17], [18], [20], [21], [22], [24], [25], [26]; participări la conferințe internaționale: [19], [23], ghid metodologic [11].

Volumul și structura tezei. Conținutul tezei include adnotări (în limbile română, rusă și engleză), introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 217 de titluri, 21 anexe.

Concepte-cheie: învățare personalizată; cunoștințe declarative, procedurale, condiționale; strategii metacognitive; abordare personalizată, mediu personalizat; competențe de comunicare (citire, scriere, ascultare, vorbire) în limba engleză; competența metacognitivă și competența socială.

Lista abrevierilor utilizate: în limba română - **DDC** - Discursul didactic comunicativ, **QE** - Coeficient de emoționalitate, **QI**- Coeficient de inteligență, **SEÎS** - Spațiul European al Învățământului Superior, **TIC**- Tehnologii informaționale și de comunicare, **ZPD**- Zona proximală de dezvoltare; în limba engleză - **CEFR**- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, **ECTS**- European Credit Transfer and Accumulation System, **FLAS** - A Questionnaire on Foreign Language Listening Anxiety, **IRA** - Index of Reading Awareness, **LLS** - Language Learning Strategies, **LUS** - Language Use Strategies, **MAI** - Metacognitive Awareness Inventory, **MALQ** - Metacognitive Awareness Listening Questionnaire, **MARSI** - Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory, **VAK**- Visual, Auditory, Kinesthetic learning styles.

CONȚINUTUL TEZEI

În Introducere sunt argumentate actualitatea și importanța temei de cercetare, este formulată problema cercetării și varianta de soluționare propusă, sunt specificate scopul, obiectivul fundamental și obiectivele specifice, direcțiile de analiză și cercetare, reperele epistemologice ale cercetării, este expusă valoarea științifică și aplicativă a cercetării, care confirmă teoretic și metodologic noutatea și originalitatea științifică a investigației.

Capitolul 1, *Repere teoretice ale învățării personalizate în contextul eficientizării predării*, descrie conceptul științific de „învățare personalizată”, examinat din diverse puncte de vedere printr-o investigație în istoria apariției și dezvoltării conceptului de „învățare personalizată” în cercetările științifice. Capitolul conține opinii și descrieri cu referire la conceptul de „învățare personalizată” ale mai multor autori din Marea Britanie, Canada, SUA. Aici se relevă coordonatele metodologice de eficientizare a predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar care sunt: diagnosticarea trebuințelor și nevoilor de învățare ale studentului, alegerea curriculumului, satisfacerea nevoilor individuale ale studenților prin procesul de învățare, învățarea personalizată în colaborare cu comunitatea, instituțiile și serviciile locale și sociale [43, pp.24-26].

Învățarea *personalizată* presupune că instruirea este racordată la necesitățile de învățare, ajustată la preferințele de învățare și la interesele specifice ale diferitor indivizi [49]. „Personalizarea” este un concept mai larg decât individualizarea sau diferențierea, deoarece îi permite studentului să facă o alegere în baza a ceea ce, când și cum a fost învățat, cu accentul pe învățare și pe formarea de competențe, pe valorificarea domeniilor: metacognitiv, cognitiv și social, cu scopul de a atinge o formă de excelență prin dezvoltarea aptitudinilor, capacităților și talentelor. Capitolul evidențiază

contextul pedagogic necesar pentru eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată, ce se realizează prin valorificarea domeniilor: cognitiv (inteligenta, memoria, aptitudinea lingvistică, strategiile de învățare); [29, p.36], afectiv (motivația, atitudinea, anxietatea lingvistică), social [30], și metacognitiv [35, p.69]. Dinamica procesului de învățare a limbii engleze se explică prin prisma teoriei lui S. Krashen care se bazează pe șase ipoteze: 1) achiziție-învățare (the Acquisition-Learning Hypothesis); 2) de monitorizare (the Monitor Hypothesis); 3) a ordinii naturale (The Natural Order Hypothesis); 4) de intrare (The Input Hypothesis); 5) a filtrului afectiv (the Affective Filter Hypothesis); 6) de citire (the Reading Hypothesis) [38].

Precizarea elementelor constitutive ale metacogniției a debutat cu studiul modelelor care explică structura domeniului metacognitiv: modelul lui J. H. Flavell, care constă din: cunoștințe metacognitive, experiențe metacognitive, însărcinări și strategii metacognitive; modelul lui A. L. Brown, care distinge două categorii: cunoștințe despre cogniție și reglarea cogniției; modelul ierarhic al lui S. Tobias și H. T. Everson, care constă în: monitorizarea cunoștințelor, evaluarea învățării, selectarea strategiilor, planificarea. V. Negovan susține că percepția propriei eficacități, înțelegerea proceselor reflexive, de gândire facilitează dezvoltarea proceselor cognitive [11, p. 132]. Competența metacognitivă, sau de autoinstruire, reprezintă ansamblul de cunoștințe, abilități, priceperi și deprinderi pe care le folosește studentul în propriul proces de învățare și evaluare, fiind alcătuită din componenta de autocunoaștere, determinată de resursele interne și externe ale autoinstruirii, componenta de autoproiectare, componenta de realizare/implementare a strategiilor metacognitive și componenta de autoevaluare a rezultatelor autoinstruirii. Cercetările au demonstrat că prin dezvoltarea strategiilor metacognitive se dezvoltă capacitatea de asimilare/achiziționare a unei limbi străine [40, p.94].

Debutul cercetării a adus în prim plan principiile, care complementarizează principiile didactice și care orientează și imprimă un sens funcțional procesului de predare a limbii engleze prin învățarea personalizată: explorarea deplină a potențialului mental; explorarea valorilor personale și îmbinarea acestora cu cele sociale; centrarea pe calitate; obiectivele sunt aplicabile pentru toți studenții; personalizare-centrare pe student; reorganizarea instituției de învățământ; calitatea resurselor umane; democrația și echitatea.

Se conchide că conceptul de „învățare personalizată” a limbii engleze se centrează pe student și constă din: implicarea tuturor dimensiunilor comportamentului studentului (cognitivă, metacognitivă, socială, emotivă); dezvoltarea unui proces de învățare autoreglat; coproiectarea conținutului și a procesului de învățare; dezvoltarea procesului de autoevaluare; amplificarea provocărilor generate de procesul de învățare, și nu a provocărilor generate din obiective; formarea propriilor trasee de învățare, și nu a celor trasate de curriculum sau programul de formare; formarea de competențe.

Capitolul 2, Coordonatele metodologice de eficientizare a predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar, abordează procesul de predare a limbii engleze prin învățarea personalizată ca o tehnologie didactică, care recunoaște valențele învățării personalizate: adaptarea la nevoile studentului, stabilirea rolurilor în comunicarea didactică, crearea unui mediu flexibil, dinamic, interactiv, strategic prin alegerea strategiilor cognitive și metacognitive adecvate contextelor educaționale [27]. Implementarea strategiei personalizate vizează acțiunea mobilizării domeniului cognitiv, metacognitiv și social în procesul de formare a competenței de comunicare (competențe de scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză.

Sistemul cognitiv are la bază procesarea informațiilor și este alcătuit din mecanisme-operații-acțiuni-proceduri. Schema de formare de deprinderi-priceperi-abilități-capacități-competențe are următoarele niveluri: „tratarea preprimară; prelucrarea profundă primară, formarea imaginilor mentale; mecanisme abstracte (integrarea, categorizarea și conceptualizare, construirea de raționamente, rezolvarea de probleme, luarea de decizii) și mecanisme ale sistemelor mnezice” [8, p. 88].

G. Schraw evidențiază trei deziderate referitor la metacogniție [44, pp.113-125]:

I. Cunoștințe despre cogniție și reglarea cogniției. Cunoștințele despre cogniție sunt declarative - acestea sunt cunoștințe despre sine, despre propriile procese mnezice, factorii ce influențează propria performanță. Cunoștințele procedurale arată modalitatea de îndeplinire a exercițiilor didactice, realizată prin intermediul strategiilor. Cunoștințele condiționale se referă la „când” și „de ce” se utilizează cunoștințele declarative și procedurale. Reglarea cogniției se realizează în următoarele etape: *Planificarea; Monitorizarea; Evaluarea.*

II. Relația dintre metacogniție și abilitățile cognitive.

III. Strategii de bază de îmbunătățire a metacogniției, care includ:

1. *Promovarea conștientizării generale;* 2.a *Îmbunătățirea cunoștințelor despre cogniție* se realizează prin matricea de evaluare a oportunităților de valorificare a strategiilor metacognitive pentru eficientizarea predării limbii engleze (Strategy Evaluation Matrix), care reprezintă cunoștințele declarative, procedurale și condiționale și furnizează informațiile referitoare la strategiile metacognitive reprezentată în Tabelul 1.

Tabelul 1. Matricea de evaluare a oportunităților de valorificare a strategiilor metacognitive pentru eficientizarea predării limbii engleze

Strategia	Cum se utilizează	Când se utilizează	De ce se utilizează
Parcurgerea (Skim)	Evidențierea titlurilor, cuvintelor subliniate, rezumatelor.	Înainte de citirea unui text.	Prezintă tabloul conceptual, atenția se concentrează pe subiect.
Încetinirea (Slow down)	Oprirea, citirea și reflectarea.	Când informația pare să fie foarte importantă sau nouă.	Stimulează interesul și atenția.
Activarea cunoștințelor anterioare	Luarea pauzei și meditarea asupra faptelor învățate. Punerea întrebărilor referitoare la materia necunoscută.	Înainte de citire sau de o activitate necunoscută.	Facilitează însușirea materiei noi.
Integrarea mentală (Mental Integration)	Relaționarea ideilor. Folosirea lor pentru a construi o temă sau concluzie.	Când se studiază o materie complicată, dificilă.	Promovează niveluri superioare de înțelegere. Reduce materia direcționată spre memorare.
Diagramele (Diagrams)	Identificarea ideilor principale, stabilirea relațiilor dintre ele.	Când textul conține o materie consistentă, mai multe date.	Ajută la identificarea ideilor principale, le organizează în categorii și clase.

2.b. *Îmbunătățirea reglării cogniției*- se realizează prin fișa de monitorizare a strategiilor metacognitive pentru eficientizarea predării limbii engleze (Regulatory Checklist), scopul căreia este de a dezvolta mecanismele euristice, care facilitează reglarea cogniției și care constă din: *planificare*: a. Care este natura sarcinii? b. Care este obiectivul preconizat? c. De ce fel de informații și strategii este nevoie? d. De cât timp și de câte resurse este nevoie?; *monitorizare*: a. Înțeleg ce fac? b. Are sens sarcina? c. Îmi

ating obiectivele? d. Am nevoie să fac schimbări?; *evaluare*: a. Mi-am atins obiectivul? b. Ce a funcționat? c. Ce nu a funcționat? d. Aș face lucrurile diferit data viitoare?

3. Stimularea mediilor favorabile; 4. Promovarea competențelor generale.

Formarea competențelor de comunicare (scriere, vorbire, citire și ascultare) în limba engleză este strâns legată de formarea competențelor și strategiilor metacognitive, care eficientizează predarea limbii engleze. Funcțiile strategiilor metacognitive sunt de a concentra, difuza, direcționa procesele cognitive spre conștientizare. Citirea în limba engleză este un proces complex, multidimensional, ce include: conștientizarea fonemică, decodarea, fluența, recunoașterea cuvintelor, vocabularul, cunoștințe generale despre lume, strategii active de înțelegere și monitorizare. Competența de citire în limba engleză este abilitatea de a citi critic și contemplativ. Criteriile ce definesc această competență sunt: achiziția informației, aplicarea, analiza, sinteza, comunicarea, evaluarea.

Capacitatea de a valorifica *strategiile globale* de citire în limba engleză include: stabilirea scopului, activarea cunoștințelor anterioare, verificarea dacă conținutul corespunde scopului, prezicerea conținutului textului, stabilirea caracteristicilor textului, luarea deciziilor asupra părților textului care trebuie citite minuțios, folosirea semnelor din text, a structurii textului și a altor trăsături. Capacitatea de a valorifica *strategiile de rezolvare a problemei* în limba engleză include: citirea încetinită și atentă, ajustarea ritmului de citire, concentrarea atenției, luarea pauzelor pentru reflectare, vizualizarea informației citite, citirea textului cu voce tare, stabilirea sensului cuvintelor necunoscute. Capacitatea de a valorifica *strategiile de susținere* în limba engleză include: luarea notițelor, parafrizarea, recitirea unor pasaje, folosirea materialelor de referință, sublinierea unor texte, discuții cu alte persoane, care au citit același text, punerea întrebărilor și scrierea rezumatelor.

Actul scrierii a fost recent numit ipotetic *proces de metacogniție aplicată*. Producerea unui gând pentru sine sau alții, determinat de propriile obiective, direcționate cu ajutorul monitorizării și controlului metacognitiv, duce la traducerea acestui gând în reprezentare simbolică externă. Conform acestei paradigme, scrierea este textuală, cognitivă, socială și este un proces și un produs. Scrierea în limba engleză este un act de producere a sensului, care implică folosirea *strategiei de planificare, conștientizare, monitorizare*: de citire, recitare, reflectare și revizuire și folosirea *strategiilor metacognitive de evaluare*: de editare, drafting, generare de idei, traducere, revizuire. Competența de scriere este abilitatea de a scrie clar și concis. Criteriile ce definesc competența de scriere în limba engleză sunt: achiziționarea informației, aplicarea, analiza, sinteza, comunicarea și evaluarea. Cunoștințele metacognitive asigură în mod direct performanțele în vorbire.

Vorbirea nu este considerată un proces metacognitiv; competența care răspunde de măiestria în vorbire este competența de comunicare lingvistică, alcătuită din: competența lingvistică, competența sociolingvistică și competența pragmatică. Deprinderile de ascultare și vorbire pot fi considerate construcții multidimensionale, care se află în relații interdependente, suplinindu-se reciproc [35, p. 64]. Studenții cu un înalt grad de conștientizare metacognitivă sunt foarte buni la procesarea informației, găsirea celor mai bune căi de implementare a cunoștințelor, pentru a-și îmbunătăți vorbirea.

W. Li constată că în timpul ascultării un rol semnificativ îl joacă cunoștințele de limbă, strategiile metacognitive și cunoștințele metacognitive [39, p. 504]. Cunoștințele de limbă contribuie într-un mod unic la dezvoltarea capacității în timpul ascultării [35, p. 66]; cei ce nu posedă cunoștințe de limbă se blochează în timpul ascultării chiar de la primele etape ale conversației. Procesul de ascultare în limba engleză este un proces complicat, ce include valorificarea *strategiilor: traducerea mentală,*

direcționarea atenției, planificarea și evaluarea fluxului auditiv, rezolvarea problemelor, cunoștințele-persoană în lanțuri semantice. Competența de ascultare în limba engleză este abilitatea de a direcționa atenția, procesa stilul limbajului (modelul de prezentare orală), construi sensul și răspunsul la mesaj.

Modalitățile de dezvoltare a abilităților metacognitive în limba engleză explorate de M. V. Veenman, care eficientizează predarea limbii engleze sunt [46, pp. 207-208]: discuțiile în grup, hărțile conceptuale, interogatoriul privind procesul gândirii, interviurile structurate sau semistructurate, jurnalul reflexiv, lectura reflexivă, modelarea, protocolul gândirii cu voce tare, studiul de caz, observația participativă și nestructurată. Capitolul 2 conține criteriile de evaluare, indicatori și descriptori ale formării competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive pentru eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar (Tab. 2.).

Tabelul 2. Criteriile de evaluare-indicatorii-descriptorii competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive

Criterii de evaluare	Indicatori	Descriptori
<ul style="list-style-type: none"> - Gradul de actualitate a cunoștințelor studenților; -Motivația și implicarea studenților în activitățile didactice; - Selectarea experiențelor de învățare la nevoile studenților conform contextelor socioculturale; -Valorificarea strategiilor metacognitive (de scriere, citire, ascultare) și de reglare a cogniției, precum și a cunoștințelor metacognitive. 	<ul style="list-style-type: none"> - Citirea problemei sau exercițiului în timpul activității de rezolvare a problemei. - Activarea cunoștințelor anterioare. - Pregătirea schemei reprezentative a problemei. - Determinarea strategiilor metacognitive ce trebuie utilizate în rezolvarea problemei. - Formularea cunoștințelor și strategiilor metacognitive ce vor fi utilizate în timpul rezolvării problemei. - Identificarea pașilor de rezolvare a problemei. - Planificarea achizițiilor de cunoștințe și strategii metacognitive. - Prognozarea intențiilor motivaționale. - Selectarea experiențelor de învățare conform contextelor socioculturale. - Determinarea strategiilor metacognitive care au fost utilizate. - Analiza produsului final. - Evaluarea cunoștințelor și strategiilor metacognitive. - Formularea concluziilor. - Completarea matricei de evaluare a strategiilor metacognitive, a fișei de monitorizare. - Susținerea membrilor grupului în actul reflexiv. - Discutarea în grup a strategiilor metacognitive. - Reglarea cunoștințelor și strategiilor metacognitive. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poate identifica concepte-cheie importante. - Poate dezvolta gândirea critică. - Poate utiliza conștient strategiile metacognitive de citire, scriere, ascultare. - Poate diferenția cunoștințele declarative, procedurale și condiționale. - Se poate integra activ în rețeaua colectivă. - Poate demonstra inventivitate, flexibilitate, originalitate în procesul de învățare. - Poate manifesta dorința de a se implica în procesul didactic. - Poate manifesta tendința spre parteneriat în comunicare. - Poate modela strategiile de reglare a cogniției și strategiile metacognitive în timpul scrierii, citirii și ascultării. - Poate dezvolta capacitatea de a dialoga. -Poate modifica comportamentul reflexiv în funcție de context și situație.

Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar înseamnă depășirea curențelor sistemului de predare cauzată de nerespectarea standardelor internaționale minimale:

nu se învață tehnici de predare specifice diferitelor vârste de copii, diferitelor domenii de cunoaștere, calificarea nu include predare efectivă - observare - feedback, folosirea doar a manualului fără materiale auxiliare și TIC.

O competență esențială ce eficientizează predarea limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar este și competența socială, care reprezintă o combinație a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor adecvate fiecărui context. T.A. Cavel califică competența socială drept o structură complexă, alcătuită din: ajustare socială, performanță și deprindere [30]. M. Semrud-Clikeman afirmă că competența socială este alcătuită din: deprinderi sociale, comunicare socială, comunicare interpersonală. Competența socială necesită și perceperea corectă a interacțiunii sociale. Analiza social-constructivistă a lui L. Vygotsky, care este complet diferită de teoria lui J. Piaget, afirmă că stadiile de dezvoltare a personalității nu sunt universale pentru toți copiii și, deoarece condițiile istorice care determină în mare parte experiența umană sunt în continuă schimbare, nu poate exista o schemă universală care ar reprezenta corect relația dinamică dintre aspectele interne și externe ale dezvoltării personalității. Mai mult ca atât, H. Birch și J. Gussow au constatat că mediul oricărui individ este nu doar un simplu context în care el există, ci este, mai degrabă, un produs al interacțiunii dintre caracteristicile unice ale organismului și oportunitățile oferite de mediu [47, p.125].

Cogniția socială este o parte a gândirii umane, extrem de importantă pentru a eficientiza procesul de predare a limbii engleze prin învățarea personalizată, care ajută profesorii să înțeleagă identitatea socială, să prezică comportamentul, să analizeze mecanismul de funcționare a grupului social și formare a judecăților referitoare la modalitățile de formare a comportamentului; să exploreze schemele de formare a impresiilor și factorii ce fac să agreăm sau nu unele activități sau unii indivizi. Trebuie menționat că atitudinile studenților pedagogi influențează direct comportamentul lor [45].

Așadar, competența socială prezintă eficacitatea individului în cadrul lecției de limba engleză, capacitatea lui de a stabili și menține relații de înaltă calitate și de a evita relațiile negative. Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată se manifestă în cadrul activității de grup, studentul vine în contact cu punctele de vedere ale tuturor membrilor grupului. Colaborarea din interiorul grupului determină creșterea randamentului muncii intelectuale, performanțele academice; fiecare din membrii grupului se manifestă prin forma propriilor capacități, abilități și interese.

Sintetizând ideile expuse mai sus, pentru a ilustra elementele componente ale eficientizării predării limbii engleze prin învățarea personalizată și în baza interpretării principalelor preocupări în domeniu, menționăm că a fost elaborat Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar, care include următoarele componente: (1) diagnosticarea; (2) precizarea competențelor generale (cognitive, metacognitive, sociale); (3) modelarea; (4) specificarea învățării; (5) produsul educațional (Fig. 1.).

Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar constă în determinarea reperelor teoretice și metodologice ale elaborării Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar în vederea dezvoltării competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și strategiilor metacognitive de ascultare, scriere și citire - Model tehnologic ce se realizează prin: crearea profilului și traseului personal de învățare al studentului; valorificarea potențialului cognitiv și metacognitiv; mediul de învățare flexibil; organizarea procesului de studiu din perspectiva studentului.

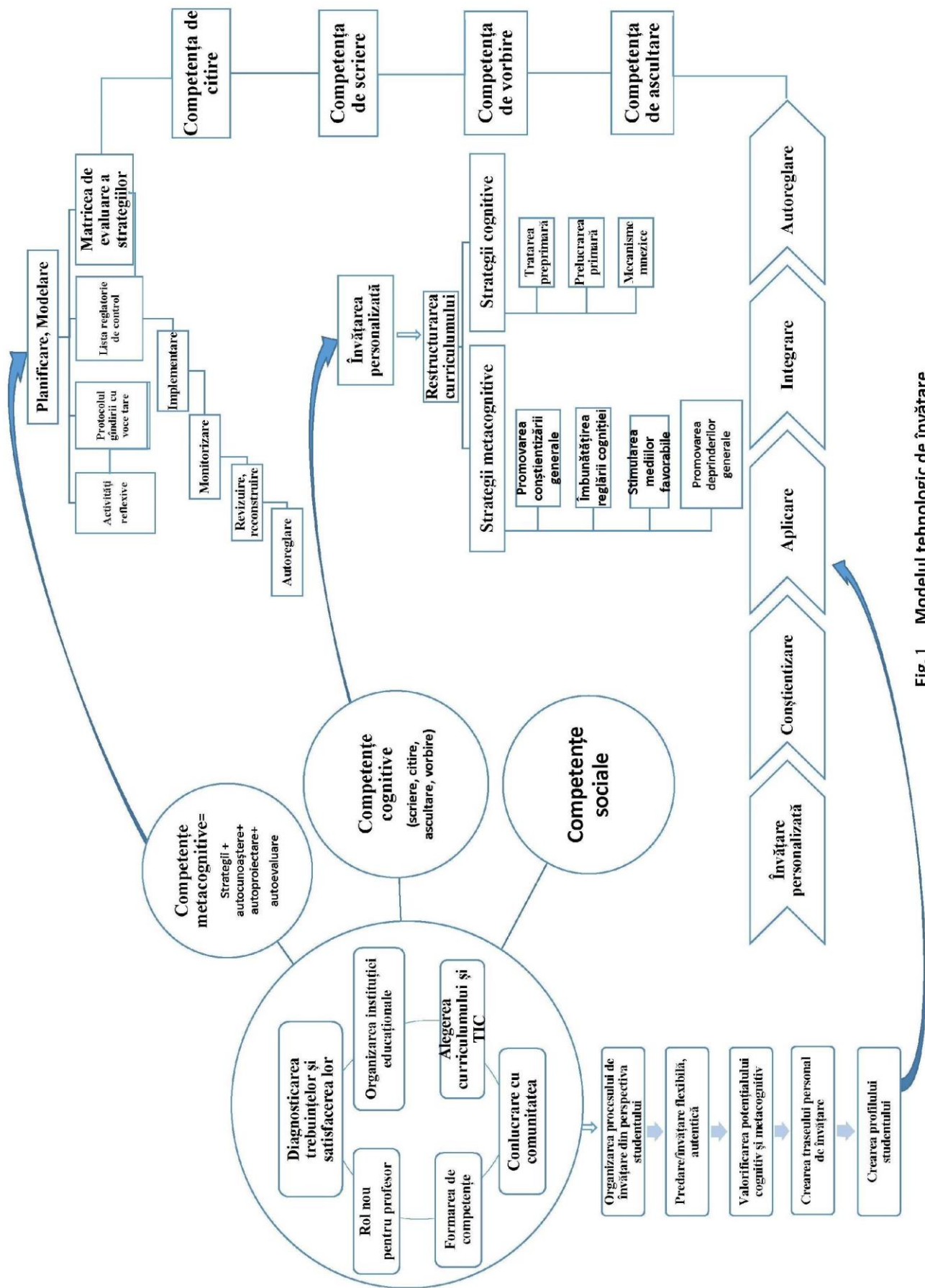

Fig. 1 Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar

Capitolul 3, Valorificarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze în contextul eficientizării predării, reprezintă un demers de cercetare structurat pe trei etape ale experimentului pedagogic:

1) **Etapa de constatare** analizează nivelul de start al grupurilor: experimental și de control sub aspectul variabilelor investigate. Prima etapă a cercetării a constat în stabilirea nivelului cunoașterii limbii engleze: începător; intermediar (inferior, mediu, superior) sau avansat; raportarea nivelului metacognitiv sau a nivelului conștientizării metacognitive la cele trei competențe fundamentale: de scriere, citire, ascultare ale studenților care învață limba engleză ca a doua specialitate la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, a nivelului de valorificare a strategiilor metacognitive și a modelelor teoretice ale implicării metacognitivei în învățarea personalizată a limbii engleze; adaptarea și construirea chestionarelor și pretestarea lor.

2) **Etapa de formare** a inclus construirea și implementarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar **privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, ascultare, citire și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare** și de utilizare conștientă a strategiilor metacognitive de reglare ce eficientizează predarea limbii engleze. După ce au fost efectuate măsurările necesare cu ajutorul instrumentelor prestabilite în etapa de constatare, a fost pus în aplicare Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, ascultare, citire și vorbire) prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare în limba engleză.

3) **Etapa de validare** a avut drept obiectiv determinarea progreselor înregistrate de studenții pedagogi privind nivelul de formare și valorificare a strategiilor metacognitive de scriere, citire, ascultare, compararea și interpretarea rezultatelor înregistrate de către eșantionul experimental și cel de control. Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, ascultare, citire și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare a fost implementat în grupul experimental, atât în timpul lecțiilor de limba engleză (la cursul practic *Limba engleză și comunicare* și la cursul teoretic *Didactica limbii engleze*), cât și în afara lor. Importanța cercetării rezidă în determinarea rolului important al metacognitivei în eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar.

Variabilele cercetării sunt: **a.** capacitatea de a valorifica cunoștințele procedurale, declarative și condiționale; **b.** capacitatea de a regla cogniția, cu valorificarea strategiilor metacognitive de reglare: înțelegerea, informarea, planificarea, evaluarea, derularea; **c.** capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul citirii: strategii globale de citire, strategii de rezolvare a problemei și strategii de susținere a citirii; **d.** capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul scrierii: strategii de planificare, monitorizare, conștientizare, evaluare; **e.** capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul ascultării: de rezolvare a problemelor, planificare, direcționarea atenției, traducerea mentală și cunoștințele-persoană.

La etapa de constatare a fost aplicat testul T (are la bază condiția de normalitate a distribuției variabilelor cantitative) pentru eșantioane independente, care este utilizat pentru a calcula dacă mediile pentru două seturi de variabile sunt diferite semnificativ una față de cealaltă. Datele statistice obținute (Tab.3.) arată că nu există diferențe semnificative între eșantionul experimental (EE) și eșantionul de control (EC).

Tabelul 3. Diferențe statistice comparate (EE-EC) privind gradul de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive (constatare)

Variabile	EE/EC	N	M	SD	t	df	p
1.Reușita medie a stud.	EE	44	8,08	1,41	1,842	86	0,069
	EC	44	7,57	1,14			
2.Indicele de citire	EE	44	28,93	2,53	3,78	66,129	0,001
	EC	44	25,88	4,69			
3.Strategii de citire/Glob.	EE	44	3,48	0,51	0,112	86	0,911
	EC	44	3,47	0,51			
4.Strategii de citire/Rez.a probl	EE	44	3,73	0,65	1,380	86	0,171
	EC	44	3,54	0,58			
5.Strategii de citire/Susținere	EE	44	3,59	0,55	-0,23	86	0,982
	EC	44	3,59	0,56			
6.Strategii ascultare/Planificare	EE	44	14,90	3,89	-0,874	86	0,385
	EC	44	15,70	4,61			
7.Strategii ascultare/Atenția	EE	44	11,97	2,79	4,949	86	0,001
	EC	44	9,11	2,63			
8.Strategii ascultare/Traducere mentală	EE	44	8,11	2,87	-1,353	86	0,180
	EC	44	8,86	2,28			
9.Strategii ascultare/Cunoștințe- persoană	EE	44	7,68	2,66	-1,311	86	0,193
	EC	44	8,5	3,16			
10.Strategii ascultare/Rezolv. a probl.	EE	44	16,90	5,72	1,396	86	0,166
	EC	44	15,18	5,88			
11.Nivelul anxietății/Ascultare	EE	44	114,25	12,45	2,653	86	0,010
	EC	44	106,40	15,14			
12.Strategii/Scriere	EE	44	66,84	17,97	0,487	86	0,627
	EC	44	64,90	19,20			
13.Cunoștințe declarative	EE	44	4,022	1,71	1,640	86	0,105
	EC	44	3,43	1,66			
14.Cunoștințe procedurale	EE	44	2,59	0,89	2,556	86	0,012
	EC	44	2,13	0,76			
15.Cunoștințe condiționale	EE	44	2,84	1,07	2,043	86	0,044
	EC	44	2,40	0,89			
16.Strategii Reglare/Planificare	EE	44	3,79	1,60	0,959	86	0,340
	EC	44	3,47	1,50			
17.Str. Regl. /Informare	EE	44	5,75	1,96	0,800	86	0,426
	EC	44	5,43	1,75			
18. Str. Regl. /Înțelegere	EE	44	4,09	1,62	0,200	86	0,842

	EC	44	4,02	1,57			
19.Strategii Reglare /Derulare	EE	44	3,18	1,12	0,000	86	1,000
	EC	44	3,18	1,16			
20.Strategii Reglare /Evaluare	EE	44	3,61	1,57	0,199	86	0,842
	EC	44	3,54	1,63			
21.Capacitatea de comunicare	EE	44	15,22	2,55	0,168	86	0,867
	EC	44	15,13	2,50			

Rezultatele **etapei constatative** ne-au condus la concluzia că ambele loturi (EE-EC) au **dezvoltate capacitățile**: capacitatea de a valorifica cunoștințele procedurale, declarative și condiționale; capacitatea de a regla cogniția; capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul citirii; capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul scrierii; capacitatea de a valorifica strategiile metacognitive în timpul ascultării **la nivel mediu și scăzut**. Datele generale acumulate pe întregul eșantion scot în evidență un sistem de probleme generate de funcționarea încetinită a proceselor metacognitive. Prima concluzie este că dificultățile de învățare derivă din neexplorarea potențialului metacognitiv al studenților. Compararea datelor statistice la etapa de constatare a scos în evidență omogenitatea loturilor experimentale în funcție de mai multe variabile, care au fost luate în calcul pentru a constitui EE și EC. Compararea datelor ne-a permis a concluziona despre existența unor diferențe minime la anumite capacități metacognitive la etapa de constatare, cum ar fi: capacitatea de conștientizare a citirii; capacitatea de a valorifica strategia metacognitivă din timpul ascultării – atenția; capacitatea de a controla nivelul de anxietate din timpul ascultării; capacitatea de a valorifica cunoștințele procedurale și condiționale – variabilele expuse nu vor putea fi luate în calcul în cadrul experimentului de validare, deoarece, din start, prezintă diferențe statistic semnificative.

Descriptorii cunoștințelor și strategiilor metacognitive derivați din indicatori și criterii sunt folosiți pentru descrierea comportamentului studenților pedagogi. În Tab. 4. sunt prezentate criteriile și caracteristica nivelurilor de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive.

Tabelul 4. Descrierea calitativă a nivelurilor de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive

Criterii	Caracteristica nivelurilor de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive		
	Nivel scăzut	Nivel mediu	Nivel înalt
Cunoștințe metacognitive și decodificarea semnificației mesajului			
Cunoștințe despre componentele metacogniției	Identifică puține componente ale metacogniției.	Identifică unele componente ale metacogniției.	Identifică toate componentele metacogniției.
Înțelegerea importanței metacogniției în procesul de învățare	Demonstrează: - înțelegere limitată a rolului metacogniției în învățare;	Demonstrează: - înțelegere parțială în utilizarea strategiilor metacognitive în	Demonstrează: - utilizare conștientă a strategiilor metacognitive în

	- cunoștințe metacognitive modeste, cu utilizări imprecise ale strategiilor metacognitive.	procesul de învățare; - o dezvoltare mai plenară a cunoștințelor metacognitive; - valorificarea insuficientă a strategiilor metacognitive.	procesul de învățare; - conștientizare profundă în utilizarea cunoștințelor și strategiilor metacognitive; - tendință de perfecționare a gradului de utilizare a cunoștințelor și strategiilor metacognitive.
Aplicarea strategiilor metacognitive			
Utilizarea strategiilor metacognitive: - planificarea și determinarea strategiilor necesare pentru procesul de învățare; - selectarea, monitorizarea și adaptarea strategiilor metacognitive pentru activități; - evaluarea progresului, identificarea obiectivelor și elaborarea planului de acțiune; - Relaționează idei și concepte în cadrul contextelor.	Demonstrează: - eficacitate limitată în procesul de utilizare a strategiilor metacognitive; - planificare minimă a activităților reflexive; - evitarea participării în procesul de evaluare; - relevanță scăzută în argumentarea utilizării cunoștințelor și strategiilor metacognitive; - abilități limitate în formularea proceselor metacognitive aplicate în timpul lecțiilor și în afara lecțiilor de limba engleză; - neîncredere în sine; - gestionare scăzută a cunoștințelor și strategiilor metacognitive.	Demonstrează: - eficacitate moderată în procesul de utilizare a strategiilor metacognitive; - planificare moderată a activităților reflexive; - actualizarea cunoștințelor anterioare; - evaluare subiectivă a experiențelor de învățare și a propriei matrice metacognitive; - abilități considerabile atunci când explică cum procesele metacognitive se aplică în timpul și în afara orelor academice; - exprimarea interesului și încrederii în valorificarea cunoștințelor și strategiilor metacognitive.	Demonstrează: - eficacitate avansată în procesul de utilizare a strategiilor metacognitive; - stabilirea obiectivelor și determinarea strategiilor metacognitive; - evaluare obiectivă a experiențelor de învățare și interpretarea experiențelor de învățare, cu accentul pe menținerea calității; - identificarea erorilor și reglarea cogniției; - insistență în demararea activităților reflexive; - implementarea cu ușurință a cunoștințelor și strategiilor metacognitive în domenii particulare și generale.
Valorificarea strategiilor metacognitive în comunicare			
Explică cum strategiile metacognitive interacționează pentru a facilita învățarea.	- Explică cu claritate limitată funcționalitatea strategiilor metacognitive în procesul de învățare.	- Explică cu claritate adecvată funcționalitatea strategiilor metacognitive în procesul de învățare.	- Explică cu fermitate funcționalitatea strategiilor metacognitive în procesul de învățare.

Nivelul scăzut se caracterizează printr-un nivel incipient de conștientizare a proceselor de citire, ascultare, scriere; de diferențiere a cunoștințelor procedurale, condiționale și declarative; de valorificare a strategiilor metacognitive în timpul citirii (strategii globale, de susținere și rezolvare a problemelor), în timpul ascultării (strategii de rezolvare a problemelor, direcționare a atenției, traducere mentală, cunoștințe-persoană, evaluare, planificare) și în timpul scrierii (planificarea, conștientizarea, evaluarea și monitorizarea). **Nivelul mediu** se caracterizează prin neexplorarea cunoștințelor declarative, procedurale, condiționale și valorificarea parțială a strategiilor metacognitive, care obstrucționează dezvoltarea potențialului cognitiv al studenților pedagogi. **Nivelul înalt** se caracterizează prin valorificarea cunoștințelor declarative, procedurale și condiționale și strategiilor metacognitive de un grad de complexitate foarte înalt. Modelarea strategiilor metacognitive, strategiilor de reglare a cogniției în timpul ascultării, citirii și scrierii se caracterizează printr-un înalt grad de operaționalizare și operativitate în rezolvarea sarcinilor de lucru, de comunicare în limba engleză.

Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare a fost implementat pe parcursul a trei semestre academice (la cursul practic *Limba engleză și comunicare* și la cursul teoretic *Didactica limbii engleze*) pentru a determina schimbările conceptuale și practice în procesul de predare a limbii engleze la nivel universitar, prin valorificarea domeniului cognitiv, metacognitiv și social. Elementele constitutive ale Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze (Tab. 5.) au fost elaborate ținându-se cont de ideile sintetizate în urma studiului literaturii de specialitate în domeniul metacogniției menite să eficientizeze predarea limbii engleze.

Tabelul 5. Tehnologia de aplicare a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar

Etapele de dezvoltare a Modelului tehnologic de învățare personalizată	Formarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive
Etapa 1. Includerea instruirii metacognitive în programul de bază de studiere a limbii engleze.	1.1. Renovarea curriculumului la cursurile: <i>Limba engleza și comunicare; Didactica limbii engleze.</i> 1.2. Stabilirea stării de facto a dezvoltării cunoștințelor și a strategiilor metacognitive.
Etapa 2. Informarea studenților despre utilitatea și importanța activităților metacognitive.	2.1. Familiarizarea cu principalele deziderate referitoare la metacogniție. Sesiunea 1. Cunoștințe despre cogniție și reglarea cogniției. Sesiunea 2. Metacogniția și abilitățile cognitive. Sesiunea 3. Strategii de bază de îmbunătățire a metacogniției. 2.2. Familiarizarea cu metodele și tehnicile ce dezvoltă capacitățile metacognitive. Sesiunea 4. Metode și tehnici de învățare prin colaborare: structurile de tip mozaic, fishbowl, turul galeriei, discuția ghidată; interviul în trei trepte. Sesiunea 5. Metode și tehnici de învățare bazate pe rezolvarea de probleme: brainstorming, generalizarea categorială, tehnica 6/3/5, cubul, diagrama Venn, Frisco, graficul conceptual. Sesiunea 6. Metode și tehnici de dezvoltare a gândirii critice: SINELG,

	<p>ciorchinele, sau brainstormingul asociativ, ghidul de anticipație, ghidul pentru învățare, cinquain.</p> <p>Sesiunea 7. Metode și tehnici de învățare interactiv-creative: sinectica, tehnica bulgărelui de zăpadă, explozia stelară, tehnica pălăriilor gânditoare, freewriting.</p> <p>Sesiunea 8. Metode și tehnici de evaluare: hărțile conceptuale, RAI, tehnica 3-2-1, proiectul, portofoliul.</p>
Etapa 3. Trainingul de lungă durată.	<p>3.1. Monitorizarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.</p> <p>Sesiunea 9. Elaborarea matricei de evaluare a strategiilor metacognitive și a fișei de monitorizare pentru receptarea mesajelor scrise, citite, ascultate.</p> <p>Sesiunea 10. Explorarea capacităților metacognitive prin: interviuri structurate și semistructurate, interogatoriul privind procesul gândirii, jurnalul reflexiv, lectura reflexivă, protocolul gândirii cu voce tare.</p>

Curriculumul la cursul *Limba engleză și comunicare* este realizat după modelul de proiectare a curriculumului modular. Fiecare modul vizează dezvoltarea unui set de competențe, punându-se accentul pe competența de ascultare și citire, pe cea de scriere și vorbire. Competențele specifice din fiecare modul au fost astfel elaborate, încât formarea lor să asigure, până la finalul programului, atingerea tuturor criteriilor de performanță, în concordanță cu condițiile de aplicabilitate descrise în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi.

Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată constă în dezvoltarea competențelor de scriere, citire, ascultare și vorbire în limba engleză prin valorificarea strategiilor metacognitive pentru o comunicare liberă și cursivă (Tab. 6.).

Tabelul 6. Competențe profesionale de comunicare în limba engleză ale studenților obținute din aplicarea strategiilor metacognitive

Modulul 1	
Competențe de ascultare-vorbire	Strategii de prezentare a conținuturilor
<p>1.a. Identificarea cuvintelor, expresiilor și structurilor gramaticale atestate în mesajul audiat.</p> <p>1.b. Selectarea informațiilor esențiale din mesajele audiate, cu relevanță imediată.</p> <p>1.c. Emiterea răspunsurilor verbale succinte și coerente versus mesajul audiat.</p> <p>1.d. Înțelegerea mesajului audiat, traducerea lui mentală, extragerea unor informații personale, direcționarea atenției, anticiparea sensului.</p>	<p>Mesaje orale (înregistrate sau emise de profesor sau studenți), informații despre sine/alte persoane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentări orale (de dificultate și lungime medie) pe teme familiare. • Dialoguri simple/conversații/înregistrări audio/video sau citite cu glas tare de către profesor. • Texte scurte, note, paragrafe, fragmente autentice de informare generală. • Mesaje personale (bilete, ilustrate, scrisori scurte).

2.a. Utilizarea expresiilor și frazelor studiate anterior pentru o descriere orală pe teme de specialitate/cotidiene. 2.b. Completarea formularelor după mesajul audiat.	<ul style="list-style-type: none"> • Descrieri orale de obiecte, produse, servicii, activități personale, persoane din mediul apropiat. • Chestionare și formulare-tip (la hotel, întreprindere, instituții și locuri publice).
3.a. Participarea în situații de comunicare orală, care presupune un schimb verbal de opinii.	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoguri situaționale: schimb de informații utile. • Conversații cotidiene. • Mesaje de răspuns la solicitări formale și informale.
Modulul 2	
Competențe de scriere-vorbire	Strategii de prezentare a conținuturilor
1.a. Extragerea informațiilor clare și previzibile din diverse materiale cotidiene scrise. 1.b. Deducerea semnificației structurilor gramaticale și sintactice dintr-un text scris.	<ul style="list-style-type: none"> • Descrieri/texte literare. • Texte publicitare scrise. • Spoturi publicitare, meniuri, prospecte, instrucțiuni de folosire, indicatoare etc.
2.a. Crearea mesajelor și textelor scrise și emiterea răspunsurilor în mod coerent și clar. 2.b. Prezentarea orală și scrisă de tip comunicare, raport, referat. 2.c. Transpunerea în scris a informațiilor receptate. 2.d. Redactarea textelor pe teme de interes personal și de specialitate, inclusiv a textelor funcționale.	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoguri, conversații pe teme de specialitate. • Descrieri orale/în scris de obiecte, produse, rezumate, compuneri, eseuri, articole. • Texte de informare generală. • Texte funcționale cu caracter personal și oficial: scrisori, jurnale, invitații, felicitări, anunțuri de publicitate, articole. • Texte funcționale, specifice calificării: paragrafe, anunțuri de mică publicitate, CV-uri, chestionare și formulare-tip (la hotel, firmă, instituții și locuri publice).
3.a. Elaborarea unei ciorne, structurarea textului, organizarea ideilor, monitorizarea scrierii, corectarea și evaluarea mesajului scris.	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoguri situaționale. • Conversații cotidiene. • Compuneri, eseuri, rezumate.
Modulul 3	
Competențe de citire-vorbire	Strategii de prezentare a conținuturilor
1.a. Stabilirea sensului textului literar, științific, publicistic. 1.b. Stabilirea de legături între mesajul audiat și mesajul scris. 1.c. Efectuarea analizei literare a textului lecturat.	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentări orale (de dificultate și lungime diferite) pe teme de interes și de specialitate. • Texte literare. • Texte cu caracter informațional.
2.a. Studiarea textelor de diferite stiluri și dezbaterile informațiilor oral și în scris. 2.b. Argumentarea orală clară a opiniilor personale în legătură cu textul citit.	<ul style="list-style-type: none"> • Descrieri orale/în scris de obiecte, produse, servicii, ale mediului de lucru, activităților profesionale. • Texte publicitare orale/scrise. • Emisiuni radio/TV.
3.a. Participarea activă la discuții scurte, demonstrând înțelegerea globală a textului. 3.b. Selectarea și utilizarea formulelor de conversație în cadrul unui schimb verbal de informații, cu relevanță imediată. 3.c. Utilizarea vocabularului de specialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Conversația cotidiană. • Dialoguri, conversații pe diverse teme, inclusiv profesionale. • Mesaje de răspuns la solicitări formale și informale. • Referate, articole, nuvele, cărți de aventuri, ficțiune ș.a.

La etapa de **validare** a programului, în scopul verificării dacă EE diferă de EC, am aplicat testul T pentru eșantioane independente, care este utilizat pentru a calcula dacă mediile pentru două seturi de variabile sunt diferite semnificativ una față de cealaltă. Pentru variabilele ordinale prezente în datele noastre a fost utilizată metoda neparametrică U Mann Whitney.

Conform rezultatelor obținute dintre EE și EC în validare, s-au confirmat diferențe semnificative la variabilele: capacitatea de a valorifica strategiile de citire (globale, rezolvare a problemei, susținere); capacitatea de a valorifica strategiile de scriere, capacitatea de a valorifica strategiile de reglare a cogniției (planificare, înțelegere, derulare, evaluare), capacitatea de a valorifica strategiile de ascultare (rezolvarea problemelor, traducerea mentală, cunoștințe-persoană, planificare), capacitatea de comunicare. Astfel, studenții pedagogi care beneficiază de programul de intervenție își păstrează aceeași medie, îmbunătățindu-și esențial rezultatele, dar la o singură variabilă – capacitatea de reglare a cogniției cu ajutorul strategiilor de informare– nu s-au obținut diferențe semnificative, rezultatele testului arătând: $[t(86) = 2,707, p = 0,08]$.

Pentru a ne convinge, la etapa de **validare**, că experimentul a avut efect și schimbările sunt datorate acestuia, și nu altor variabile aleatorii, care au determinat schimbări la nivelul EE, am aplicat testul T pentru eșantioane-perechi (Tab.7.), pentru a verifica eficiența programului de intervenție.

Tabelul 7. Date statistice privind gradul de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive (EE const. – EE valid.)

Variabile	EE constatare/ validare	N	M	SD	t	df	p
1.Cap. de comunicare	EE const.	44	15,22	2,55	-17,460	43	0,001
	EE valid.	44	22,65	1,77			
2. Reușita medie a stud.	EE const.	44	8,08	1,41	0,923	43	0,361
	EE valid.	44	7,95	1,44			
3.Strategii de citire/Globale	EE const.	44	3,48	0,51	-9,867	43	0,001
	EE valid.	44	4,06	0,29			
4.Strategii de citire/Rez. a probl.	EE const.	44	3,73	0,65	-8,799	43	0,001
	EE valid.	44	4,50	0,27			
5.Strategii de citire/Susținere	EE const.	44	3,59	0,55	-7,528	43	0,001
	EE valid.	44	4,33	0,49			
6.Strategii ascultare /Planificare	EE const.	44	14,90	3,89	-12,568	43	0,001
	EE valid.	44	22,22	3,13			
7.Strategii ascultare/ Rezolv. a problemei	EE const.	44	16,90	5,72	-5,046	43	0,001
	EE valid.	44	20,95	5,38			
8.Strategii ascultare/Traducere	EE const.	44	8,11	2,87	-6,703	43	0,001
	EE valid.	44	13,15	4,05			
9.Strategii ascultare/cunoșt.pers.	EE const.	44	7,68	2,66	-5,202	43	0,001
	EE valid.	44	10,97	3,40			
10.Strategii/ Scriere	EE const.	44	66,84	17,97	-14,901	43	0,001
	EE valid.	44	107,34	17,32			

11.Cunoșt. declarative	EE const.	44	4,02	1,71	-5,176	43	0,001
	EE valid.	44	5,75	1,88			
12.Str.Regl/ Plan.	EE const.	44	3,79	1,60	-5,456	43	0,001
	EE valid.	44	5,56	1,66			
13.Strategii Regl. Cogniț./ Informare	EE const.	44	5,75	1,96	-3,830	43	0,001
	EE valid.	44	7,09	2,19			
14.Strategii Regl. Cogniț. /Înțelegere	EE const.	44	4,09	1,62	-6,376	43	0,001
	EE valid.	44	6,00	1,18			
15.Strategii Regl. Cogniț. / Derulare	EE const.	44	3,18	1,12	-5,658	43	0,001
	EE valid.	44	4,36	0,83			
16.Strategii Regl. Cogniț. /Evaluare	EE const.	44	3,61	1,57	-6,620	43	0,001
	EE valid.	44	5,40	0,78			

Conform rezultatelor notate în Tab. 7. există diferențe semnificative între cele două condiții înainte-după, iar analiza statistică realizată a permis identificarea diferențelor semnificative la toate variabilele, fiind semnificativ mai mari după intervenție, comparativ cu situația precedentă.

În rezultatul implementării Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire, ascultare, s-au obținut diferențe semnificative la grupul experimental (de la nivelul scăzut la nivelul înalt), față de grupul de control, prin aplicarea metodelor de calcul statistic la următoarele variabile: capacitatea de a valorifica strategiile globale (EE const. 9,1% – EE valid. 72,7%), capacitatea de a valorifica strategiile de rezolvare a problemei (EE const. 11,4% – EE valid. 93,2%), capacitatea de a valorifica strategiile de susținere în timpul citirii (EE const. 9,1% – EE valid. 77,3%), capacitatea de a valorifica strategiile de scriere (EE const. 22,7% – EE valid. 61,4%); capacitatea de a valorifica cunoștințele declarative (EE const. 22,7% – EE valid. 45,5%); capacitatea de a regla cogniția cu valorificarea strategiilor de: planificare (EE const. 27,3% – EE valid. 50%), înțelegere (EE const. 43,2% – EE valid. 52,3%), derulare (EE const. 27,3% – EE valid. 59,1), evaluare (EE const. 27,3% – EE valid.86,4%).

Grupul de control s-a menținut la un nivel uniform, constant, de cele mai multe ori, sub așteptări, iar frecvența dificultăților de învățare se manifestă în capacitatea de comunicare orală și scrisă, preponderent axate însă pe capacitatea de lectură, pe comprehensiunea unui text scris și oral, pe reproducerea logică, coerentă și fluentă a unui conținut cu caracter științific și ascultarea unui mesaj în limba engleză. Studenții pedagogi din grupul experimental au dobândit performanțe înalte în procesul de comunicare prin exprimarea corectă, clară, fluentă, precisă, sigură, liberă, și amicală. În urma cercetării întreprinse, am constatat că implementarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar este unul din factorii de bază ce determină eficientizarea procesului de predare a limbii engleze prin învățarea personalizată.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată a vizat definirea coordonatelor metodologice de eficientizare a predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar și fundamentarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze. Luând în considerare noile provocări cu care se confruntă sistemul de învățământ superior din Moldova, am evidențiat cinci repere-cheie în vederea eficientizării predării limbii engleze prin învățarea personalizată:

1. S-a constatat și s-a validat ideea că examinarea conținutului, competențelor și a procesului de învățare personalizată trebuie să se axeze pe perspectiva studentului.

2. S-a ilustrat că eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar ține de schimbarea mentalității studentului prin:

- modalitatea de organizare și structurare a conținutului și programului educațional;
- relația dintre conținut și metodologie, forma de instruire utilizată;
- identificarea resurselor ce trebuie folosite pentru a menține programul flexibil;
- menținerea în vizor a raportului dintre dorința și preferințele studentului și standardele educaționale.

3. Prin sintetizare analitică, s-a demonstrat necesitatea reevaluării scopului procesului de învățare, care va ține cont de: valorificarea la maximum a potențialului metacognitiv al fiecărui student, dezvoltarea unei gândiri deschise, creative, flexibile, expunerea la consecințele practice ale educației.

4. S-a concluzionat investigațional că eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată ține de dezvoltarea de competențe: cognitive, metacognitive și sociale – ceea ce constituie un aliaj dintre un sistem de cunoștințe și capacități cognitive și metacognitive, care, în unitatea și interacțiunea lor, îi oferă posesorului posibilitatea de a identifica și rezolva în contexte diferite probleme caracteristice unui domeniu la parametri calitativi superiori (competența de comunicare, de organizare, de decizie).

5. Eficiența activităților formative prin aplicarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, ascultare, citire și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare în cadrul cursului practic de *Limba engleză și comunicare* și al cursului teoretic *Didactica limbii engleze* a confirmat o creștere semnificativă pentru *grupul experimental*, de la nivelul scăzut la nivelul înalt, și o menținere a nivelului inițial pentru grupul de control, existând o discrepanță între cele două grupuri, relevantă și validă din punct de vedere statistic. Aceasta dovedește că variabila independentă *Modelul tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar* confirmă așteptările inițiale și poate fi considerată o soluție optimă de eficientizare a predării limbii engleze la nivel universitar. Experimentul pedagogic a confirmat ipoteza conform căreia nivelul de cunoaștere a limbii engleze poate crește în condițiile creării unui anturaj favorabil valorificării strategiilor și cunoștințelor metacognitive prin implementarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.

6. În vederea descrierii calitative a nivelurilor de formare (scăzut, mediu, înalt) a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive, au fost formulate criteriile de evaluare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză: cunoștințe metacognitive și decodificarea semnificației mesajului; aplicarea strategiilor metacognitive; valorificarea strategiilor metacognitive în comunicare.

7. Contribuția științifică a cercetării elaborate constă în:

- sinteza cunoștințelor referitoare la procesul de predare a limbii engleze prin învățarea personalizată a limbii engleze la nivel universitar, prin consultarea bibliografiei autohtone și străine, elucidate în articolele: *Evoluția conceptului de învățare personalizată* [17]; *Personalized Learning- A revolutionary Approach to teaching and learning* [22]; *Personalized Learning- Revolutionary Approach in Modern Education* [23]; *Models of Teaching in Personalized Learning* [20];

- sublinierea rolului valorificării cunoștințelor și strategiilor metacognitive pentru eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată, elucidat în articolul *Metacognition an Essential Domain in Personalized Learning* [19];

- demonstrarea rolului deosebit de important al competenței sociale pentru eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar, în formarea comportamentului la studenții pedagogi abordat în articolele: *Social competence in teaching English through personalized teaching/learning/evaluation* [24] și *Developing English Skills through Empathy and Self-confidence* [26].

Problema științifică soluționată în cercetare constă în eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată cu accent pe valorificarea potențialului metacognitiv al studentului pedagog, realizată prin elaborarea, implementarea și validarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar privind dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, ascultare, citire și vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de scriere, citire, ascultare.

Recomandări:

1. La nivelul factorilor de decizie în politica educațională:

- analiza posibilităților de majorare a numărului de ore de limba engleză pe săptămână (pentru specialitățile duble);

2. La nivelul instituției de învățământ superior, care realizează formarea inițială a profesorilor de limba engleză cu a doua specialitate:

- perfecționarea planurilor de învățământ și a curriculumurilor, în vederea schimbării de paradigmă: trecerea la învățare personalizată a limbii engleze și abordare bazată pe formarea de competențe;

3. La nivel de profesor de limba engleză:

- elaborarea și implementarea activă a strategiilor metacognitive de învățare personalizată a limbii engleze și a proiectelor sociale, cu implicare directă în viața comunitară;
- ridicarea nivelului de motivație al studenților pentru învățarea limbii engleze;
- valorificarea și dezvoltarea cunoștințelor și strategiilor metacognitive ca parte componentă a învățării personalizate a limbii engleze la nivel universitar.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ababei C. Cunoașterea elevilor și învățarea personalizată. Rovimed Publishers, 2010. 73 p.
2. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Editura Aramis, 2002. 267 p.
3. Ciurea C., Berbeca V., Lipcean S. Sistemul de Învățământ Superior din Republica Moldova în Contextul Procesului Bologna: 2005- 2011. Chișinău, 2012.
<http://www.soros.md/files/publications/documents/Studiu%20Procesul%20Bologna%202005-2011.pdf>
4. Cristea S., Cojocaru-Borozan M., Sadovei L. et al. Teoria și praxiologia cercetării pedagogice. București: Editura Didactică și Pedagogică RA, 2016. 306 p.
5. Dumbrăveanu R. Centrarea pe student în contextul procesului de la Bologna. UPS „Ion Creangă”, Chișinău: Tempus, 2014. 111 p.
6. Grigore E., Macri C. Stiluri de predare, stiluri de învățare, modulul trei. Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 –2013, 2011.106 p.
7. Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 944 din 14.11.2014 pentru aprobarea Strategiei de Dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația- 2020”. În: Monitorul Oficial al R. Moldova, Nr. 345-351 din 21.11.2014. Disponibil la: http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_1112_STRATEGIA-EDUCATIA-2020.pdf. (vizitat la 29.10.2014).
8. Joița E. Educația Cognitivă. Fundamente. Metodologie. Iași: Polirom. 2002. 237 p.
9. Mîndruț O., Catană L., Mîndruț M. Instruirea centrată pe competențe. Cercetare-Inovare-Formare-Dezvoltare. Centrul de didactică și educație permanentă. Arad, 2012. 145 p.
10. Mogonea F. R. Pedagogie pentru viitorii profesori. Universitatea Craiova, 2010. 221 p.
11. Negovan V. Psihologia Învățării. București: Editura Universitară, 2007. 279 p.
12. Nicolaev E., Șchiopu L., Rusu I. English Lexicology. Suport de curs: Tipografia UPS „Ion Creangă”, Chișinău 2015. 168 p.
13. Papuc L. Epistemologia și praxiologia curriculumului pedagogic universitar. Studiu monografic. Chișinău: FEP „Tipografia Centrală”, 2005. 207 p.
14. Pavlenko L. Particularitățile psihologice de dezvoltare ale competenței sociale în ontogeneză. Teza de doctor în psihologie. Chișinău, 2015. 219 p.
15. Potolea D., Manolescu M. Teoria și metodologia curriculumului. Proiectul pentru învățământul Rural. Ministerul Educației și cercetării. 2006. 158 p.
16. Sadovei L. Competența de comunicare didactică din perspectiva curriculumului ca produs. În: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului: conf. șt. internaț. UPS „I. Creangă”. Vol.I, Chișinău, 2010, pp. 252-260.
17. **Șchiopu L. Evoluția conceptului de învățare personalizată. În: Revistă de Științe Socioumane, 2015, nr. 3 (31), pp. 25- 29.**
18. **Șchiopu L. Limitele teoriilor constructiviste. În: Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Chișinău: Tipografia UPS, „Ion Creangă”, 2016, 6 p. (în curs de apariție).**

19. **Șchiopu L. Metacognition an Essential Domain in Personalized Learning. În: Școala Modernă: Provocări și Oportunități. Materialele Conferinței Științifice Internaționale, Chișinău, IȘE, 2015, pp. 250-253.**
20. **Șchiopu L. Models of Teaching in Personalized Learning. În: Revistă de Științe Socioumane, 2015, nr. 3 (31), pp. 30- 34.**
21. **Șchiopu L. Paradigma teoriilor de învățare. În: Revistă de Științe Socioumane, 2015, nr. 2 (30), pp. 70-75.**
22. **Șchiopu L. Personalized Learning – A Revolutionary Approach to Teaching and Learning. În: META Magazine. Vol.1, nr. 3, 2015, pp. 27-31.**
23. **Șchiopu L. Personalized Learning- Revolutionary Approach in Modern Education. În: Linguistic and Functional Features of Lexicon and Differentiation Methods for Teaching Foreign Languages. International Scientific Conference. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2015. pp. 135-145.**
24. **Șchiopu L. Social Competence in Teaching English through Personalized Teaching/Learning/ Evaluation. În: Univers Pedagogic, 2015, nr. 4 (48), pp. 68-72.**
25. **Șchiopu L. Utilizarea Tehnologiilor Informaționale și Comunicabile în învățarea personalizată. În: Prodidactica, 2016, nr. 2 (96), pp. 49- 51.**
26. **Șchiopu L., Borș E. Developing English skills through Empathy and Self-Confidence. În: META Magazine. Vol.2, nr.1, 2016, pp. 2- 4.**
27. Șoitu L., Cherciu R. Strategii educaționale centrate pe elev. București, 2006. 313 p.
28. Ительсон Л.Б. Лекции по современным проблемам психологии обучения. Владимир, 1972. 264с.
29. Atkinson R. C. Ingredients for a Theory of Instruction. In: American Psychologist 27, 1972, pp. 921- 931.
30. Cavell T.A. Social Adjustment, Social Performance, and Social Skills: A Tri-component Model of Social Competence. In: Journal of Clinical Child Psychology 19 (2), 1990, pp. 111– 122.
31. Chomsky N. Language and Mind. Third Edition. Cambridge University Press, NY, 2006. 190 p.
32. Entwistle N., Ramsden, R. Understanding Student Learning. London: Croom Helm, 1983. 265 p.
33. Estes W. Approaches to Human Learning and Motivation. Vol. 3. Psychology Press, 2014. 382 p.
34. Gardner H. Frames of Mind. The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books, New York: Basic Books, 1983. 440 p.
35. Ghapanchi Z., Atefeh T. Roles of Linguistic Knowledge, Metacognitive Knowledge and Metacognitive Strategy use in Speaking and Listening Proficiency of Iranian EFL Learners. In: World Journal of Education, Vol.2, 2012, pp. 64- 75.
36. Glasser N. Control Theory in the Practice of Reality Therapy. HarpPeren, First Edition. 1989. 336 p.
37. Hargreaves A., Shirley D. The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change. Corwin; 4th edition. 2009. 168 p.
38. Krashen S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Oxford: Pergamon, 1982. 209 p.
39. Li W. A Study of Metacognitive Awareness of Non- English Majors in Listening. In: Journal of Language Teaching and Research, Vol. 4, No. 3, 2013. pp. 504- 510.

40. Marzano R. J. A Theory-based Meta-Analysis of Research on Instruction. Aurora, McREL, 1998. 167p.
41. Mincu M. Personalization of Education in Contexts. Policy Critique and Theories of Personal Improvement. Sense Publishers, 2012. 211 p.
42. Parkhurst H. Education on the Dalton Plan. New York, E. P. Dutton amp Company. 1922. 323 p.
43. Personalising Education. Schooling For Tomorrow. OECD publishing, CERI, 2006. Available at: https://actionlearningknox.wikispaces.com/file/view/Schooling+for+Tomorrow+_PersonalisingLearning.pdf (vizitat 01.08.2015).
44. Schraw G. Promoting General Metacognitive Awareness. In: Instructional Science, 26, 1998, pp. 113– 125.
45. Strangor C. Introduction to Psychology. Flat World Knowledge, 2010. 877 p.
46. Veenman M. V. J. Learning to Self-monitor and Self-regulate. In Mayer R.E., Alexander P.A.(eds.). Handbook of Research on Learning and Instruction, New York: Routledge, 2011, pp. 197–218.
47. Vygotsky L.S. Mind in Society: the Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1980. 176 p.
48. Washburne W.C., Marland S. P. Winnetka: The History and Significance of an Educational Experiment. Prentice-Hall, 1963. 402 p.
49. Wolf M. Innovate to Educate: System [Re] Design for Personalized Learning. A report from the 2010 Symposium. SIIA. 2010. Available at: <http://www.ccsso.org/Documents/2010%20Symposium%20on%20Personalized%20Learning.pdf> (vizitat 01.09.2015).
50. Zafar M. Monitoring the ‘monitor’: A Critique of Krashen’s five Hypotheses. In: Dhaka University Journal of Linguistics 2(4), 2009, pp. 139- 146.

Resurse online:

51. <http://dexonline.ro/> (vizitat 15.12.2016).

ADNOTARE

Șchiopu Lucia

Eficientizarea predării limbii engleze prin învățarea personalizată

Teză de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2016

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 217 surse, 137 de pagini text de bază, 9 figuri, 17 tabele, 21 anexe.

Publicații la tema tezei: 11 lucrări științifice.

Concepte-cheie: învățare personalizată; cunoștințe declarative, procedurale, condiționale; strategii metacognitive; abordare personalizată, mediu personalizat; competențe de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză; competența metacognitivă și competența socială.

Domeniul de studiu: teoria și metodologia instruirii (limba engleză).

Scopul cercetării: determinarea reperelor teoretice și metodologice ale elaborării Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.

Obiectivele cercetării: analiza evoluției conceptului de „învățare personalizată”, determinarea reperelor teoretice și metodologice ale pregătirii studenților pedagogi din perspectiva personalizată în învățământul superior contemporan; definirea coordonatelor metodologice de eficientizare a predării limbii engleze prin învățarea personalizată la nivel universitar; formularea criteriilor de evaluare, indicatorilor, descriptorilor competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive și fundamentarea Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar.

Noutatea și originalitatea științifică a investigației rezidă în actualizarea și extinderea dimensiunii multidisciplinare a conceptului de „învățare personalizată”, ceea ce reprezintă un demers educațional în vederea dezvoltării personalității în ansamblu; eficientizarea predării limbii engleze prin fundamentarea tehnologiei de învățare personalizată a limbii engleze prin valorificarea strategiilor de reglare a cogniției și a strategiilor metacognitive de ascultare, citire, scriere pentru dezvoltarea competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare și vorbire) în limba engleză și formularea criteriilor de evaluare, indicatorilor, descriptorilor competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în eficientizarea predării limbii engleze prin valorificarea potențialului metacognitiv al studentului pedagog, posibilă prin elaborarea, implementarea și validarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar în scopul sporirii nivelului de formare a competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) în limba engleză prin valorificarea strategiilor metacognitive.

Semnificația teoretică a cercetării este justificată de extinderea practicilor de formare inițială a profesorilor de limba engleză prin: evidențierea particularităților învățării personalizate a limbii engleze în învățământul superior; necesitatea dezvoltării competențelor de comunicare (scriere, citire, ascultare, vorbire) din perspectiva valorificării strategiilor metacognitive de reglare a cogniției și strategiilor metacognitive de scriere, citire și ascultare în procesul de studiere a limbii engleze.

Valoarea praxiologică a cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a Modelului tehnologic de învățare personalizată a limbii engleze la nivel universitar pentru organizarea și desfășurarea activităților didactice de învățare personalizată a limbii engleze prin dezvoltarea strategiilor metacognitive ale studenților, ceea ce facilitează comunicarea în limba engleză. Rezultatele cercetării pot fi de real folos cadrelor didactice din instituțiile de învățământ superior și mediu, precum și în formarea continuă a cadrelor didactice.

Implementarea rezultatelor științifice: rezultatele cercetării au fost valorificate în activitățile practice cu studenții pedagogi de la UPS „Ion Creangă”.

АННОТАЦИЯ

Шкёпу Лучия

Повышение эффективности преподавания английского языка путём персонализированного обучения

Диссертация кандидата педагогических наук, Кишинёв, 2016

Структура диссертации: Введение, три главы, выводы и рекомендации, библиография из 217 источников, 137 страниц основного текста, 9 рисунков, 17 таблиц, 21 приложений.

Публикации по теме диссертации: 11 научных работ.

Ключевые слова: персонализированное обучение; декларативные, процедурные, условные знания; метакогнитивные стратегии; персонализированный подход, среда; коммуникативные компетенции (чтение, письмо, аудирование, говорение) английского языка; метакогнитивные, социальные компетенции.

Область исследования: теория и методика обучения (английского языка).

Цель исследования: Заключается в том, чтобы определить теоретические и методологические аспекты технологической модели персонализированного обучения английского языка в кругах университета.

Задачи исследования: Анализ эволюции концепции персонализированного обучения, определение теоретических и методологических основ повышения эффективности преподавания английского языка путём персонализированного обучения в системе высшего образования, разработка критериев, показателей, дескрипторов коммуникативных компетенций (чтения, письма, аудирования, говорения) с использованием метакогнитивных стратегий, испытание на практике технологической модели персонализированного обучения английскому языку.

Научная новизна и оригинальность исследования заключается в актуальности и междисциплинарном распространении концепции персонализированного обучения, которая представляет собой образовательный подход для развития, повышение эффективности преподавания английского языка путём разработки технологической модели персонализированного обучения английскому языку посредством развития метакогнитивных стратегий регулирования и метакогнитивных стратегий: аудирования, чтения, письма с целью повысить уровень владения соответствующих компетенций и говорения, и разработка критериев, показателей, дескрипторов коммуникативных компетенций (чтения, письма, аудирования, говорения) с использованием метакогнитивных стратегий.

Научная проблема, решенная в данном исследовании: утверждает повышение эффективности преподавания английского языка путём персонализированного обучения с целью расширить метакогнитивный потенциал студента, факт, который сделал возможным разработку, реализацию и экспериментальное подтверждение технологической модели персонализированного обучения английскому языку с целью повысить уровень коммуникативных компетенций (чтения, письма, аудирования, говорения) с использованием метакогнитивных стратегий в процессе изучения английского языка.

Теоретическая значимость исследования: обосновывает расширение практики первоначальной подготовки учителей английского языка путём: выделения особенностей персонализированного обучения английского языка в высших учебных заведениях; необходимости формирования коммуникативных компетенций (чтения, письма, аудирования, говорения) посредством развития метакогнитивных стратегий регулирования и метакогнитивных стратегий: аудирования, чтения, письма в процессе изучения английского языка.

Практическая значимость исследования: технологическая модель персонализированного обучения английского языка в университете представляет собой подход, оправданный экспериментом, что является чрезвычайно полезным в силу организации различных дидактических видов деятельности путём развития метакогнитивных стратегий, тем самым существенно облегчая изучение языка. Результаты исследований могут быть действительно полезны для преподавателей высших и средних учебных заведений, а также для повышения квалификации учителей.

Внедрение результатов: Результаты исследования были использованы в практической деятельности со студентами педагогами Государственного Педагогического Университета «Ион Крянгэ».

ANNOTATION

Șchiopu Lucia

Effective English Language Teaching through Personalized Learning

Doctoral thesis in pedagogical sciences, Chisinau, 2016

The Structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography containing 217 sources, 137 pages of basic text, 9 figures, 17 tables, 21 annexes.

Publications related to the thesis topic: 11 scientific works.

Keywords: personalized learning; declarative, procedural, conditional knowledge; metacognitive strategies; personalized approach, personalized environment; communicative competences (reading, writing, listening and speaking) in English; metacognitive, social competencies.

Field of study: Theory and Methodology of Instruction (English Language).

Research purpose: to define the methodological and theoretical components of the Technological Model of personalized learning of the English Language at the university level.

Research objectives: to analyze the evolution of the personalized learning concept, determining theoretical and methodological underpinnings of the effective English language teaching through the personalized learning in higher education; to elaborate the criteria, indicators, descriptors of communicative competences (reading, writing, listening and speaking) from metacognitive strategies perspective; to test the Technological Model of personalized learning of the English Language.

Scientific novelty and originality assumes the utility and extension of multidimensionality of the personalized learning concept that represents an educational target to personality development; effective English language teaching through the development of the Technological Model of personalized learning of the English language through the development of metacognitive regulation strategies of cognition and metacognitive strategies: listening, reading, writing of each student to increase the level of acquisition of communicative competences (reading, writing, listening and speaking); elaboration of the criteria, indicators, descriptors of communicative competences (reading, writing, listening and speaking) from metacognitive strategies perspective.

The scientific problem solved in research: confirms the effective English language teaching through personalized learning to increase the metacognitive student's potential, the fact that allowed elaboration, implementation and experimental validation of the Technological Model of personalized learning to increase the acquisition of the communicative competences (reading, writing, listening and speaking) through the development of metacognitive strategies in English language.

Theoretical significance of the research: justifies the extension of the initial training practices of English teachers outlining personalized learning peculiarities in higher education; necessity of the development of communicative competences (reading, writing, listening and speaking) through the development of metacognitive regulation strategies of cognition and metacognitive strategies: listening, reading, writing in the process of learning English.

Applied value of research: validates the Technological Model of personalized learning of the English language at the university level through an experimental means being useful through organization of didactical activities at the university level through the development of metacognitive strategies that facilitates English acquisitions. Research results can be of significant assistance to primary, secondary, high school teachers, university professors and in their continuous training in promoting student learning.

Implementation of scientific results: the research results were explored during practical activities with pedagogical students from State Pedagogical University „Ion Creangă”.

Șchiopu Lucia

**EFICIENTIZAREA PREDĂRII LIMBII ENGLEZE
PRIN ÎNVĂȚAREA PERSONALIZATĂ**

Specialitatea: 532.02 – Didactica științelor (limba engleză)

AUTOREFERATUL

tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar 07.11. 2016
Hârtie offset. Tipar offset
Coli de tipar: 2.0

Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Tiraj: 40 ex.

Tipografia UPS „Ion Creangă”,
str. I. Creangă 1, Chișinău
MD-2069